

УДК 628.073

Г. Г. Гайдай,
аспірант, Національний транспортний університет

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

На основі проведеного дослідження сучасних підходів до сутності й значення інвестиційної стратегії встановлено, що не існує єдиного визначення цього поняття щодо автотранспортних підприємств. Доведено значення інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств.

Based on the study of modern approaches to nature and significance of the investment strategy determined that there is no single definition of the concept of transport enterprises. Proved value of the investment strategy of motor companies.

*Ключові слова: інвестиційна стратегія, автотранспортне підприємство, особливості забезпечення.
Key words: investment strategy, road, especially software.*

ВСТУП

Для того, щоб вижити в умовах ринкових відносин, сучасне підприємство повинно ретельно формувати стратегію, щоб займати лідируючі позиції.

Підприємство, яке працює в умовах ринкової економіки, не може існувати без чітко розробленої стратегії. Питання про розроблення стратегії підприємства, особливо інвестиційної стратегії, є досить актуальним на сьогодні, тому що інвестиційна діяльність є важливою складовою частиною підприємницької діяльності. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії підприємства на окремих етапах розвитку. Специфіка роботи автотранспортних підприємств потребує спеціального підходу до формування інвестиційної стратегії АТП (автотранспортних підприємств). Недостатність теоретичних розробок і практичних реалізацій формування інвестиційної стратегії АТП, подальше поглиблення досліджень цього питання визначає актуальність даної статті.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Дослідити сутність, значення інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств у конкурентному середовищі.

РЕЗУЛЬТАТИ

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень в економіці, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Це зумовлено тим, що інвестиції зачіпають якнайглибші основи господарської діяльності, визначають процес економічного зростання в цілому. Економічна ситуація, яка склалася зараз в Україні, досить складна. Серед сукупності причин, які сприяли економічній кризі й стримують перехід України на траєкторію економічного зростання, найголовнішою є низька інвестиційна активність.

Вирішення цієї проблеми вимагає системного підходу до її вивчення, поглиблення знань про зміст, послідовність і взаємозв'язки інвестиційних процесів у цілому, особливо на підприємстві. Її розгляду присвячена велика кількість публікацій, але до сьогодні питання є ще недосить розкритим. У високорозвиненій економіці інвестиції вважаються інтегральною складовою стратегії підприємства, а часто навіть гарантією результативної і ефективної реалізації цієї стратегії.

Питанню формуванню ефективної інвестиційної стратегії підприємства присвячено велику кількість наукових праць. Базовими є праці вітчизняних та закордонних науковців, таких як Н. Алексєєв, Н. Афанасьєв, Р. Акофф, І. Ансофф, Є. Бельтюков, А. Градов, В. Герасимчук, Л. Довгань, В. Єфремов, С. Ілляшенко, М. Круглов, В. Ляшенко, Л. Мельник, Г. Мінцберг, В. Немцов, М. Портер, В. Пухальський, В. Рогожін, А. Дж. Стрікланд, А. Томпсон, А. Чандлер, В. Пономаренко, П. Фадєєв, З. Шершньова та інші [1, 3—11]. Але існують деякі розбіжності щодо характеристики процесу формування стратегій інвестування, тому в статті систематизовані етапи стратегічного планування інвестиційної діяльності. Також на даний момент відсутня комплексна інтегрована методика оцінки ефективності інвестиційної стратегії. Тому неповна розкритість цієї проблеми потребує подальшого обґрунтованого дослідження.

На сучасному етапі інвестиційна діяльність підприємства зводиться не тільки до задоволення їхніх поточних інвестиційних потреб, а й до передбачення напрямів і форм цієї діяльності на перспективу. У конкурентних умовах підприємства вимушені на основі наукової методології здійснювати перспективне управління інвестиційною діяльністю, ефективним інструментом якого виступає інвестиційна стратегія. Доктор економічних наук Хрущ Н.А. розглядає інвестиційну стратегію як еластичну, узагальнену модель перспективного розвитку суб'єкта господарювання, яка містить у собі визначені довгострокові стратегічні цілі, технології, ресурси і систему управління, що забезпечує її конкурентну дієздатність і адаптацію до реальної економічної ситуації.

Розробка інвестиційної стратегії відіграє значну роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства. Л.С. Селіверстова зазначає такі положення, що характеризують роль розроблення інвестиційної стратегії [7]:

- забезпечує механізм реалізації довгострокових загальних та інвестиційних цілей майбутнього економічного та соціального розвитку підприємства в цілому й окремих його структурних одиниць, дозволяє оцінити інвестиційні можливості підприємства;

- забезпечує можливість швидкої реалізації нових перспективних інвестиційних можливостей, які виникають у процесі динамічних чинників зовнішнього економічного середовища;

- враховує заздалегідь можливі варіації розвитку неконтрольованих підприємством чинників зовнішнього інвестиційного середовища і дозволяє звести до мінімуму їхні негативні наслідки для діяльності підприємства.

Існує два види інвестиційної стратегії. Активна інвестиційна стратегія забезпечує зростання прибутковості до середньогалузевого рівня вкладень та передбачає відбір і реалізацію різних інноваційних проектів. За такої стратегії інвестор оцінює альтернативні інвестиційні проекти, проводить їх техніко-економічне обґрунтування, селекціонує їх, відбирає найперспективніші й формує відповідний інвестиційний портфель. Пасивна інвестиційна стратегія передбачає підтримку незмінного рівня розвитку під-

приємства. Реалізуючи цю стратегію, інвестор прагне зберегти вже досягнутий ним рівень показників своєї господарської діяльності за рахунок інвестицій [8].

Під інвестиційною стратегією розуміється комплекс довгострокових цілей і вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Отже, інвестиційний процес починається з визначення інвестиційної стратегії підприємства, вибір якої залежить від: стадії життєвого циклу підприємства, стратегії розвитку в цілому, стану зовнішнього і внутрішнього ринків інвестиційних ресурсів, інвестиційної привабливості підприємства як об'єкта вкладення засобів [9, с. 14].

На думку Блохіної В.Г., інвестиційні стратегії, у свою чергу, можна розбити на дві групи [6, с. 10]; пасивні інвестиції, тобто такі, які забезпечують у кращому разі не погіршення показників прибутковості вкладень в операції даної фірми за рахунок заміни застарілого устаткування, підготовки нового персоналу замість співробітників, що звільнилися, і т.д.; активні інвестиції, тобто такі, які забезпечують підвищення конкурентоспроможності фірми і її прибутковості в порівнянні з раніше досягнутими рівнями за рахунок впровадження нової технології, захвату нових ринків або поглинання конкуруючих фірм.

Формування інвестиційної стратегії підприємства здійснюється в полі пересічення взаємних інтересів як самого підприємства, так і його потенційного стратегічного інвестора [6, с. 16].

Формування інвестиційної стратегії являє собою складний процес, який ґрунтується на прогнозуванні окремих умов здійснення інвестиційної діяльності, вивченні кон'юнктури ринку та складанні стратегічного плану організації.

Стратегічне планування — це безперервний процес, протягом якого фірма аналізує своє зовнішнє та внутрішнє середовище, на основі цього аналізу виробляє цілі та завдання для фірми.

Інвестиційна стратегія визначається як генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, який враховує пріоритетні її напрями і форми, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, що забезпечують передбачений загальний розвиток підприємства [8]. Особливо це актуально для транспортної галузі.

Транспорт — важлива складова частина економіки України, оскільки він є невід'ємною ланкою між регіонами, галузями та підприємствами. Специфіка транспорту як сфери економіки полягає в тому, що він сам не виробляє продукції, а тільки бере участь в її створенні, забезпечуючи виробництво сировиною, матеріалами, обладнанням, і доставляє готову продукцію споживачу, а також надаючи послуги з перевезення пасажирів. Економічний розвиток промислово-господарських організацій залежить від функціонування транспортних підприємств, тому ставить до них особливі вимоги. Його ефективне функціонування забезпечує стабілізацію структурних перетворень економіки, розвиток зовнішньоекономічної діяльності, підвищення життєвого рівня населення.

Автотранспортні підприємства (АТП), як і інші

промислово-господарські організації, перебувають у стані адаптації до ринкових умов роботи, тому виникає потреба в проведенні відповідних заходів щодо вдосконалення діяльності таких підприємств, організації нових виробничих відносин. Одним з дієвих заходів може стати впровадження інвестиційної стратегії АТП, формування якої дасть змогу забезпечити економічну стабільність функціонування автотранспортних підприємств у конкурентному середовищі.

Формою реалізації інвестиційної стратегії виступає інвестиційна політика. Процес розробки інвестиційної стратегії підприємства складається з наступних етапів:

- визначення загального періоду формування інвестиційної стратегії;
- формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності;
- обґрунтування стратегічних напрямів і форм інвестиційної діяльності;
- визначення стратегічних напрямів формування інвестиційних ресурсів;
- формування інвестиційної політики по основних напрямках інвестиційної діяльності;
- оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії.

Отже, в результаті проведеного нами дослідження нами було встановлено такі елементи інвестиційної стратегії АТП:

- цілі й задачі інвестиційної стратегії. В економічній літературі виділяють такі цілі інвестиційної стратегії: підвищення привабливості бізнесу для власників і інвесторів, концентрація, об'єднання і збільшення капіталу, підвищення прибутку і ринкової вартості активів, збільшення долі на ринку, трансформація капіталу в стратегічні інвестиції і ін.;
- аналіз стану середовища реалізації інвестиційної стратегії;
- джерела фінансування інвестиційної діяльності: прибуток амортизаційні фонди, ресурси місцевого і обласного бюджетів;
- методи розробки інвестиційної стратегії: стратегічне планування, експертиза фінансових ринків, фінансове моделювання, прогнозування, координація, організація, контролінг, інжиніринг, фінансовий аналіз, бюджетування;
- способи реалізації інвестиційної стратегії: інвестиційні програми і проекти, інноваційне проектування, розробка бюджетів, укладання угод, оцінка ефективності інвестиційної стратегії;

Отже, аналізуючи вищевикладене, можемо відзначити, що інвестиційна стратегія АТП — це системна концепція, яка визначає і спрямовує розвиток інвестиційної діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Таким чином, інвестиційна стратегія АТП — це багатогранна категорія, що являє собою комплекс рішень, планів і заходів, пов'язаних із ефективним управлінням інвестиційними потоками. Головні її завдання полягає в формуванні зв'язку між стратегіями корпоративного, ділового й функціонального рівня для ефективного управління матеріальними, супутніми

інформаційними й фінансовими потоками. Ми вважаємо, що розробку інвестиційної стратегії можна розглядати у більш широкому значенні. Адже вона також відображає переваги підприємства в інвестиційній діяльності порівняно з його конкурентами; забезпечує чіткий взаємозв'язок стратегічного, поточного й оперативного управління інвестиційною діяльністю підприємства; забезпечує реалізацію відповідно менталітету інвестиційної поведінки в найбільш важливих стратегічних інвестиційних рішеннях підприємства; відбувається формування значення основних критеріальних оцінок вибору реальних інвестиційних проектів і фінансових інструментів інвестування; є однією з передумов стратегічних змін загальної організаційної структури управління й організаційної культури підприємства.

В умовах ринкової економіки існують різноманітні можливості для інвестування. Разом з тим, будь-яке підприємство може мати обмежені фінансові ресурси, доступні для фінансування. Тому потрібно діяти, дотримуючись власної інвестиційної стратегії в цілому, а також враховувати позиції інвестиційної політики.

Література:

1. Бланк І.А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк — К.: Ника-центр, Эльга, 2001. — 448 с.
2. Винслав Ю. Инвестиционный менеджмент в крупных корпоративных структурах / Ю. Винслав // Российский экономический журнал. — 1998. — № 3. — С. 90—100.
3. Довбня С.Б. Модель комплексної оптимізації фінансування підприємств / С.Б. Довбня, К.А. Ковзель // Фінанси України. — 2008. — № 5. — С. 134—141.
4. Єлецьких С. Я. Контролінг інвестиційних проектів / С.Я. Єлецьких // Економіка: проблеми теорії та практики. — 2003. — Вип. 170. — С. 165—170.
5. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А. Пересада. — К.: ТОВ "Лібра", 2002. — 472 с.
6. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. / Ю.М. Правик. — К.: Знання, 2007. — 431 с.
7. Селіверстова Л.С. Шляхи формування ефективної стратегії підприємства // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 7.
8. Инвестирование, финансирование, кредитование. Стратегия и тактика предприятия / Н.Н. Ушакова, Т.Е. Унковская, Н.Н. Гуляева, Н.А. Гринюк. — К.: КГТЗУ
9. Хрущ Н.А. Стратегія компанії: механізм формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі. — 2008. — № 8.
10. Шарп У. Инвестиции / Шарп У., Александер Г., Бейли Дж.; пер. с англ. — М.: ИНФРА, 1997. — 1024 с.
11. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади. Наукове видання / О.М. Ястремська. — Харків: Вид. ХДЕУ, 2004. — 472 с.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2010 р.